

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометеорологічний центр

Агromетеорологічний бюлетень по території України

**за третю декаду серпня 2022 р.
№ 24**

Видається з 1921 року

Київ 2022

Відповідальний за випуск
Відповідальний редактор

М.І.Кульбіда
Т.І.Адаменко

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

© Український гідрометеорологічний центр, 2022 р.

01030, Київ - 30, вул. Золотоворітська, 6-в
тел. 234-85-39

Метеорологічні умови третьої декади серпня 2022 р.

Літо 2022 року завершилося майже сухою спекотною погодою, яку обумовлювали області високого атмосферного тиску. За попереднім аналізом третя декада серпня в Україні виявилася найжаркішою за останні 30 років. Схожі високі температури у кінці літа спостерігалися лише у 2007 році. У найжаркіші дні середні добові температури повітря на 7-9 °С перевищували звичайні показники. Лише в останні дні декади розпочалося похолодання окрім півдня та сходу, де спека тривала.

Упродовж останньої літньої декади опадів в Україні майже не було за винятком деяких районів західних, центральних, південних та східних областей, де їх кількість в основному була незначною, або ж випадали вони у вигляді малоефективних злив.

Тривалість сонячного сяйва. Сонячного сяйва за декаду до поверхні землі надійшло від 88 до 121 години, що близько або на 13-34 години більше середніх багаторічних показників.

Температура. Середня обласна декадна температура повітря виявилася на 2,9-4,7 °С вищою за норму і становила від плюс 20,5 °С на заході та північному сході до плюс 26,5 °С на крайньому півдні.

У багатьох районах північних, центральних, Хмельницької, Волинської, в окремих районах південних, Харківської, Тернопільської, Рівненської та Чернівецької областей було досягнуто або на 0,1-1,6 °С перевищено найвищу середню декадну температуру повітря третьої декади серпня за період спостережень з 1961 року.

Максимальна температура повітря досягала плюс 31-34 °С, у південних, Донецькій, Дніпропетровській, Вінницькій та Закарпатській областях – плюс 35-36 °С. Кількість днів з температурою повітря вдень вище плюс 30 °С становила 2-10.

У південних, Дніпропетровській, Вінницькій та Закарпатській областях упродовж 1-3 днів максимальна температура вдень досягала або перевищувала плюс 35 °С.

У найпрохолодніші ночі мінімальна температура повітря знижувалася до плюс 9-13 °С, у південних, східних, Полтавській та Чернівецькій областях – до плюс 14-17 °С (рис.1).

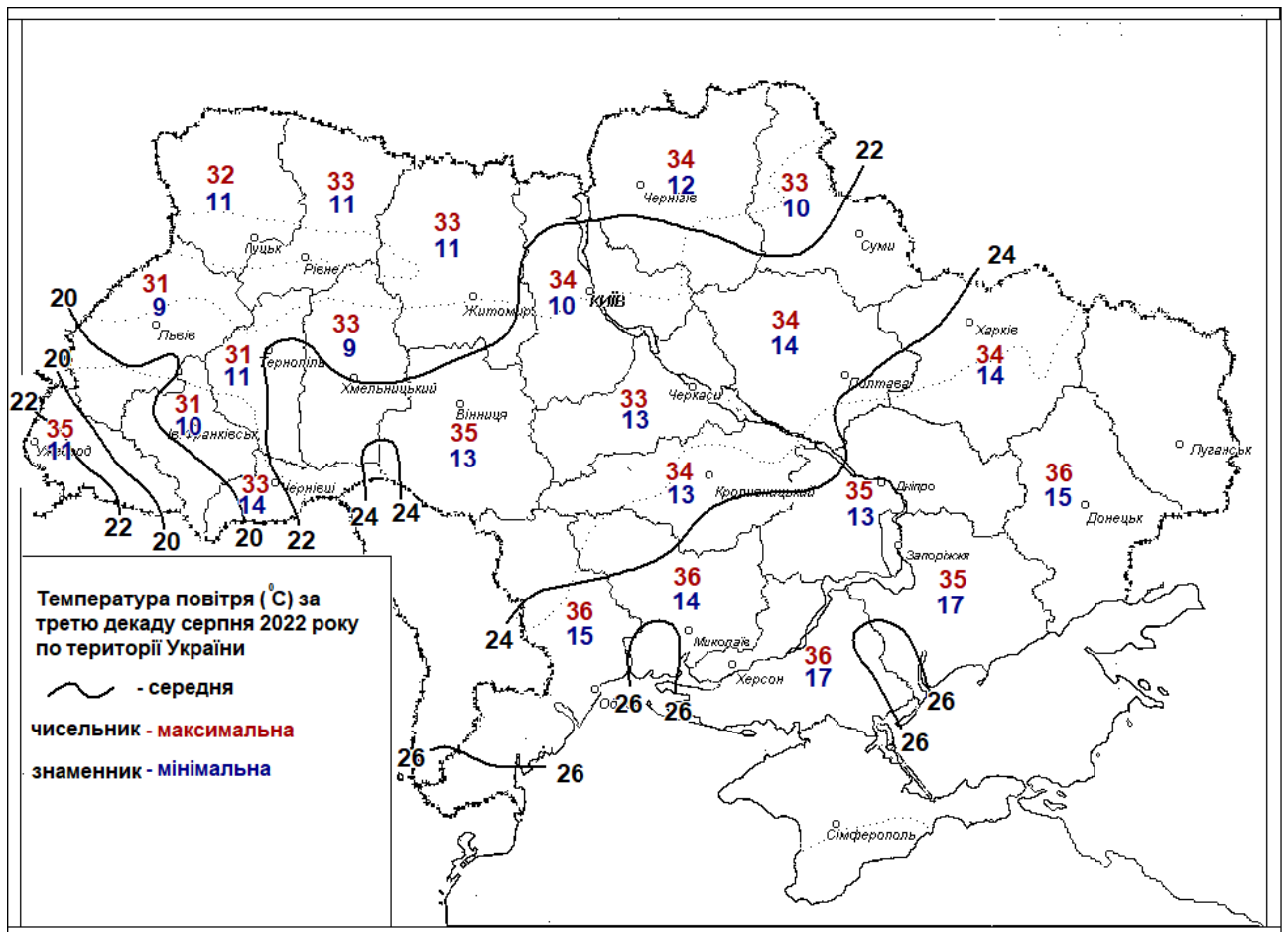

Рис.1 Температура повітря (°C) за третю декаду серпня 2022 року по території України

Поверхня ґрунту у найпрохолодніші ночі охолоджувалася до плюс 9-16 °C, у найтепліші дні вона нагрівалася до плюс 48-68 °C.

Опади. У більшості областей опадів не було або кількість їх не перевищувала 1-4 мм (10-25 % норми), у Львівській, Чернівецькій, Житомирській, Черкаській, Полтавській та Дніпропетровській областях – 26-50 % (5-10 мм). У Закарпатській, Івано-Франківській, Кіровоградській та Харківській областях кількість опадів склала в середньому 54-71 % норми (12-16 мм) (рис. 2).

В окремих районах Житомирської, Київської, Полтавської, Кіровоградської, Дніпропетровської та Харківської областей добовий максимум опадів за рахунок злив становив 18-40 мм (1,0-2,7 декадних норм).

За даними агрометеорологічного поста Шевченкове Одеської області 31 серпня випало 158 мм, що складає 3 місячні норми опадів.

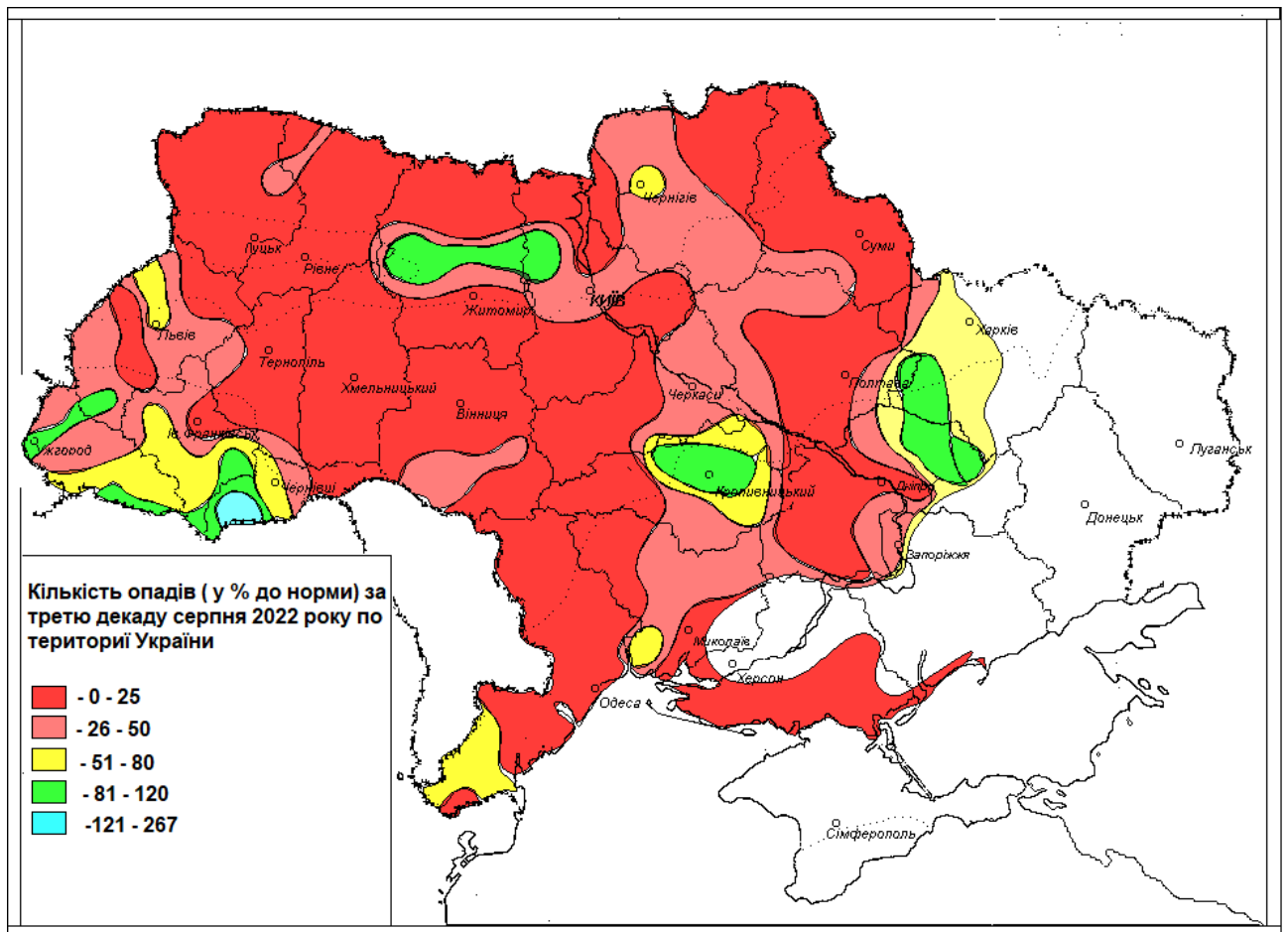

Рис.2 Кількість опадів у % до норми за третю декаду серпня 2022 року по території України

Середня декадна температура ґрунту на глибині 10 см становила плюс 21-29 °С.

Відносна вологість повітря в середньому за декаду становила від 46 % до 76 %. Майже по всій території країни упродовж 1-9 днів у денні години відмічалось її зниження до 30 % і нижче.

Вітер. У багатьох районах східних, Дніпропетровської, Полтавської, в окремих районах Запорізької, Херсонської, Одеської, Кіровоградської, Сумської, Чернігівської, Київської, Чернівецької, Івано-Франківської та Львівської областей упродовж 1-4 днів відмічалось посилення швидкості вітру до 15-19 м/с.

Коротка характеристика метеорологічних умов серпня 2022 року

Середня місячна середня обласна **температура повітря** у більшості областей перевищила норму на 1,1-2,0 °С, у східних, Запорізькій,

Дніпропетровській, Сумській, Чернігівській та Житомирській областях – на 2,1-2,6 °С, і становила плюс 19,8-25,4 °С.

У багатьох районах північних, центральних, Хмельницької, Волинської, в окремих районах південних, Харківської, Тернопільської, Рівненської та Чернівецької областей було досягнуто або на 0,1-1,6 °С перевищено найвищу середню декадну температуру повітря третьої декади серпня за період спостережень з 1961 року.

Максимальна температура повітря у серпні підвищувалася до плюс 31-35 °С, в Одеській, Миколаївській, Херсонській, Донецькій, Дніпропетровській та Закарпатській областях – до плюс 36-38 °С.

Кількість днів із температурами вище плюс 30 °С за серпень становила в Івано-Франківській, Тернопільській, Львівській, Волинській, Рівненській, Київській та Черкаській областях 5-10, на решті території – від 11 до 26 днів.

У багатьох районах південних, Дніпропетровської, Закарпатської, в окремих районах Вінницької та Кіровоградської областей упродовж 1-8 днів максимальна температура вдень досягала або перевищувала плюс 35 °С.

Мінімальна температура повітря у серпні у західних (за винятком Чернівецької), північних (за винятком Чернігівської) областях у найпрохолодніші ночі знижувалася до плюс 7-11 °С, на решті території – до плюс 12-17 °С.

Середня обласна **кількість опадів** у більшості областей становила від 122 до 314 % норми (від 61 до 113 мм). У Чернігівській, Київській, Волинській, Львівській та Івано-Франківській областях вона було близькою до норми і становила 53-92 мм. У Житомирській, Хмельницькій та Чернівецькій областях за серпень опадів випало 67-78 % норми (41-47 мм). Найменше опадів за місяць випало на Закарпатті – 46 % норми (31 мм).

На метеостанціях Долина (Івано-Франківська область) та Синельникове (Дніпропетровська область), де за декаду випало по 104 мм, на 11-12 мм відповідно було перевищено найбільшу кількість опадів за першу декаду серпня за період спостережень з 1961р.

На метеостанціях Ковель (Волинська область), де випало 79 мм, було досягнуто, Роздільна та Любашівка (Одеська область), де випало 92 мм та 84 мм відповідно, Звенигородка (Черкаська область), де випало 96 мм, Кривий Ріг (Дніпропетровська область), де випало 82 мм, на 27, 3, 11, 14 мм відповідно було перевищено найбільшу

кількість опадів за другу декаду серпня за період спостережень 1961-2021 рр.

На метеостанції Первомайськ (Миколаївська область), де випало 141 мм, на 52 мм було перевищено найбільшу кількість опадів за другу декаду серпня за період спостережень 1961-2021 рр.

На метеостанціях Лозова Харківської області (02.08.2022) та Ботієве Запорізької області (05.08.2022), де за добу випало 67 та 89 мм відповідно, було на 5-13 мм перевищено добовий максимум опадів у серпні за весь період спостережень.

На метеостанції Первомайськ (Миколаївська область), де за місяць випало 158 мм, на 2 мм було перевищено найбільшу кількість опадів серпня за період спостережень 1961-2021 рр.

Вплив погодних умов на стан сільськогосподарських культур

Упродовж третьої декади серпня поповнення запасів вологи у ґрунті не відбувалося через відсутність опадів, ґрунт на площах призначених для сівби озимих культур урожаю 2023 року був переважно слабкозволоженим, у багатьох районах східних та південних областей зовсім сухим. Станом на кінець серпня (за експертною оцінкою та фактично визначеними запасами продуктивної вологи) близько 30 % площ були охоплені ґрунтовою засухою, що більше минулорічної. Майже стабільно високою (+24-29 °С), що на 3-5 °С вище середніх багаторічних значень, була температура ґрунту на глибині 10 см на більшій частині території, що обумовлювало на багатьох площах передчасне завершення вегетації бульбокоренеплодів .

Нетипові для кінця серпня умови спостерігалися у західних областях, де відмічались мало характерні для цього регіону та сезону високі температури повітря та високі температури ґрунту, як на поверхні, так і на глибинах.

Сівба озимого ріпаку, обґрунтовані кліматичні строки посіву якого закінчуються у першій декаді вересня, відбувалася у досить складних умовах, часом припинялася через сухість ґрунту. Лише на невеликих площах західних та північних областей зволоження орного шару ґрунту було задовільним.

Ґрунтові засухи в період осінньої сівби озимих культур, які останніми роками спостерігаються все частіше і на все більших територіях, одна із основних причин пізнього посіву, затримки розвитку рослин, зрідженості посівів, недостатньої куцистості та вразливості до несприятливих умов перезимівлі.

Проте оптимальні строки для сівби озимих зернових культур на більшій частині території країни припадають на період 13-23 вересня, а зволоження ґрунту за прогнозом ймовірно покращиться у другій половині вересня.

Найбільшим дефіцитом серпневих опадів відзначилися багато районів Житомирської, Рівненської, Вінницької, Львівської, Закарпатської областей, де ефективні дощі випадали 2-3 дні, а їх кількість не перевищила 30-55 % норми.

Погодні умови були сприятливими для накопичення цукру в плодах та коренях цукрових буряків та збору врожаю пізніх та технічних культур, вегетація яких, завдяки дуже жаркій погоді у третій декаді серпня, завершилась на деяких площах на 1-2 тижні раніше звичайного.

Теплозабезпечення

Станом на 31 серпня суми ефективних температур повітря вище +10 °С та вище +15 °С по агрокліматичних зонах становили:

Таблиця 1

Агрокліматичні зони	Сума ефективних температур			
	вище +10 °С		вище +15 °С	
	Середня багаторічна за період 1991-2020 рр.	2022 р.	Середня багаторічна за період 1991-2020 рр.	2022 р.
Степ	1235-1440	1245-1445	610-805	640-825
Лісостеп	980-1225	1060-1245	395-605	475-635
Полісся	930-1055	1030-1090	355-465	445-505

Ріст, розвиток та вологозабезпечення сільськогосподарських культур

У кінці серпня запаси продуктивної вологи в орному шарі ґрунту **на полях, призначених під посів озимих культур** (за винятком південних областей, де запаси вологи будуть визначатися у кінці першої декади вересня) на більшості площ західних, Вінницької, Черкаської та Кіровоградської, на окремих площах Житомирської, Київської та Чернігівської областей були достатніми (21-30 мм) та оптимальними (31 мм продуктивної вологи і більше).

На решті території вологозабезпечення було недостатнім (11-20 мм) та незадовільним (менше 10 мм продуктивної вологи). На окремих площах східних та південних областей вологи в орному шарі ґрунту не було зовсім (рис. 3).

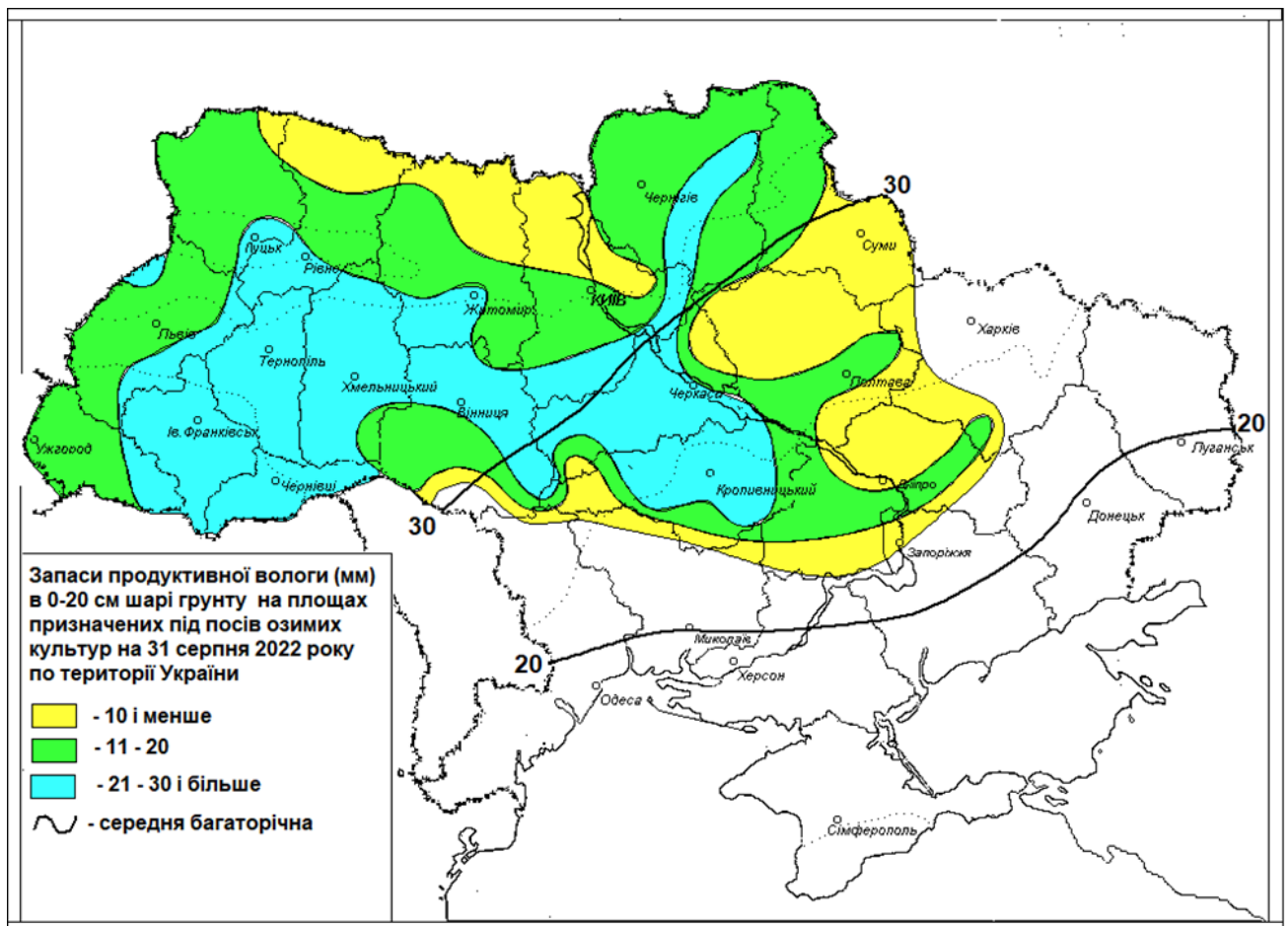

Рис.3 Запаси продуктивної вологи (мм) в 0-20 см шарі ґрунту на площах призначених під посів озимих культур станом на 31 серпня 2022 року по території України

В Україні тривала сівба озимого ріпаку, на раніше засіяних площах відмічалось утворення сходів та поява 1-го справжнього листка. Стан рослин, що зійшли переважно добрий.

Зерно кукурудзи в залежності від строків сівби та сортів досягло молочної, воскової або повної стиглості, в окремих районах західних областей рослини збирали на зелений корм. Кількість зерен в одному качані становила від 500 до 700. Маса 1000 зерен становила від 230 до 440 г.

У гречки тривало досягання та збирання урожаю. Маса 1000 зерен становила від 22 до 30 г.

Зернобобові культури. У сої тривало формування та досягання бобів, місцями у західних областях розпочалося її збирання.

У цукрових буряків тривав ріст та набір ваги коренів: за даними метеостанцій на 31 серпня середня вага складала від 510 до 730 г, місцями – 300 г. місцями на Полтавщині відмічалось в'янення рослин через засушливі умови. Стан буряків добрий, місцями - задовільний.

У соняшнику відмічалось досягання та збиральна стиглість зерна. Місцями у південних областях розпочалося його збирання.

Картопля. На більшості площ тривав збір урожаю.

Багаторічні трави (конюшина, люцерна). У трав тривало відростання після укосів.

Городні культури. У капусти тривало формування головки пізніх сортів, у середніх сортів - відмічалась технічна стиглість, у томатів - бланжева та повна стиглість.

Сади. У яблунь, груш та слив впродовж декади тривало досягання плодів та збирання урожаю. У винограду тривало досягання.

Агromетeорoлoгiчний бюлeтeнь
пo тeритopії Укрaїни
№ 24
2022 рік

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометeорoлoгiчний центр, 2022 р.

Копіювання матеріалів цього видання без авторського дозволу заборонено, при використанні необхідно робити відповідні посилання.

Підписано до друку 02.09.2022 р. Формат 60x84/16. Папір ОФС
Ум.друк.арк.0,50 Обл.вид.арк.0,51. Тираж 3 Зам.

Відділ оперативної поліграфії
01030, Київ -30, вул. Золотоворітська, 6-в